

2023-03-21

Finansinspektionen

finansinspektionen@fi.se

helen.svedin@fi.se

Rapport om avgifter - för samråd

Svenska Bankföreningen har givits möjlighet att lämna synpunkter på Finansinspektionens (FI) förslag till nya och ändrade avgifter hos myndigheten.

Bankföreningen instämmer i vad Näringslivets regelnämnd (NNR) yttrat, bland annat att det krävs en bättre kostnadstransparens och utvärdering. Vad gäller området effektivitet vill Bankföreningen även lyfta följande.

FI anger i avgiftsrapporten att vissa ansökningar har hållit låg kvalitet och att handläggningstiden därför överskridit den tid som den föreslagna avgiftsklassen motsvarar.

För att åstadkomma en förbättrad kvalitet av ansökningar inom ett visst ärendeslag, och därmed korta handläggningstiden, kan finnas skäl att förtydliga för de sökande företagen vilken information en ansöka ska innehålla.

För det fall vissa ärenden är av mer komplex- och tidskrävande karaktär än andra inom samma ärendeslag, kan finnas skäl att se över möjligheten att ytterligare differentiera avgiften inom respektive ärendeslag så att nedlagd tid per ärende bättre responderar med den åsatta avgiften för ärendet.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Åsa Arffman

Bilaga

NNR:s remissvar med dnr 2023/025

Finansinspektionen

Att: Helen Svedin

Via e-post: finansinspektionen@fi.se; helen.svedin@fi.se

Stockholm
2023-03-21

Ert dnr
FI Dnr 23-6059

Vårt dnr
2023/025

Remissvar angående rapporten Avgifter hos Finansinspektionen

Näringslivets Regelrådet NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Finansinspektionen (nedan Fi) tar ut årliga avgifter för tillsynsinsatser samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar från de finansiella företag och personer som driver verksamhet i Sverige. Regeringen beslutar om avgifterna. I rapporten lämnar Fi förslag på nya avgifter som myndigheten behöver ta ut för ärendeslag som följer av nya och ändrade regelverk. Målet uppges vara att på några års sikt nå full kostnadstäckning. Fi lämnar även förslag till ändringar med anledning av upphävda regelverk.

Fi föreslår även en generell avgiftshöjning på i genomsnitt 7,7 procent för alla ärendeslag inom tillståndsverksamheten. Dessutom föreslås ytterligare avgiftsjusteringar för några ärendeslag där kostnadstäckningen uppges vara särskilt dålig.

Kostnadstransparens - tillståndsärenden

I remissunderlaget framgår hur intäkter och kostnader för olika typer av tillståndsärenden har utvecklats, på en övergripande nivå (20 olika ärendegrupper). I redovisningen för flera av ärendegrupperna skriver Fi att det finns många ärendeslag av olika karaktär och med olika avgiftsklasser inom gruppen. Resultatredovisningen blir därmed i vissa fall mycket övergripande och gör det svårt för remissinstanserna och regeringen att bilda sig en uppfattning om avgiftsförslagets rimlighet, inför beslut.

I tabell 3 (sidan 10 i rapporten) finns en redovisning av beräknad genomsnittlig handläggningstid i timmar och minuter (för 35 olika avgiftsklasser). För att skapa en bättre öppenhet och transparens i redovisningen bör fler detaljer framgå, exempelvis hur många ärenden som kommit in, hur många timmar i genomsnitt som spenderats på ärendetypen, kostnader för sjukfrånvaro, lokaler, over-head, kompetensutveckling etc. Uppgifter av sådan karaktär får anses vara vitala för att omvärlden ska kunna avgöra om det faktiskt handlar om avgifter som motsvaras av erhållna motprestationer på ett kostnadseffektivt sätt. Det vore

också värdefullt för remissinstanserna att få en något mer specificerad beskrivning av exempelvis avgiftsklass AG där det enbart framgår att handläggningstiden för dessa ärenden är 9000 timmar. Det handlar alltså om ett antal årsarbetstider för en handläggare. Det vore exempelvis intressant att veta hur stor del av de 9000 timmarna som beräknas läggas på inläsning av ansökningshandlingar.

NNR noterar att Fi på sidan 8 i rapporten redovisar hur kostnaden per timme har utvecklats sedan år 2018. Fi förklarar att i timkostnaden ingår förutom en andel av Fi:s totala OH-kostnader även kostnader för metodutveckling, överklagade beslut och avregistreringar inom tillståndsverksamheten. NNR frågar sig dock hur stor andel av timpriset som har beräknats åtgå för respektive indirekt kostnad. Detta behöver klargöras innan beslut om timavgifter fattas.

NNR noterar vidare att det i den aktuella rapporten inte finns några siffror för antalet behandlade ärenden utan endast angivelser av om antalet ärenden ökar eller minskar. NNR har angående tidigare avgiftsrapporter noterat att antalet ärenden för vissa ärendetyper är mycket få (1-5 stycken per år). NNR antar att det fortsatt kan handla om mycket få ärenden av vissa ärendetyper. NNR skulle gärna vilja se en beskrivning av hur tidsbedömningarnas tillförlitlighet påverkas av det väldigt begränsade underlaget för utvärdering som är tillgängligt. Fi kanske redan har gjort vissa utvärderingar, som skulle kunna bidra till remissinstansernas och beslutsfattarnas förståelse av underlagen. Dessa utvärderingar skulle i så fall behöva redovisas i underlagen.

NNR noterar angående redovisningen för ärendegruppen ”Dispens eller undantag från regelverket” att Fi skriver ”Färre antal ärenden jämfört med 2021 gav lägre intäkter”. NNR frågar sig om inte kostnaderna måste antas sjunka i motsvarande mån. NNR antar att färre antal ärenden också innebär ett mindre antal arbetade timmar för ärendegruppen. Färre antal arbetstimmar för ärendegruppen måste antas innebära att den planerade personaltiden kan allokteras till andra ärendegrupper och därmed inte behöva utgöra en fast kostnad. Hur Fi arbetar med flexibiliteten i sin personalstyrka behöver tydliggöras inför beslutsfattande om avgifter. NNR menar att frågan är viktig när det gäller att ta ställning till kostnadseffektiviteten i Fi:s verksamhet.

NNR noterar angående redovisningen av ärendegruppen ”Utfärda intyg” att den beräknade genomsnittliga arbetstidsåtgången minskas från 1 timme och 45 minuter till 1 timme. NNR uppfattar att ärendegruppen handlar om att utfärda ett intyg som visar en fysisk persons skötsamhet i ekonomiska angelägenheter. NNR antar att den data som behöver tas fram om en fysisk person, är data som finns i system som Fi har tillgång till. Arbetsinsatsen för en handläggare får därför antas vara minimal (några knapptryckningar för att begära ut uppgifterna från systemet). Om sedan ett intyg ska skrivas ut, signeras och skickas med posten åtgår viss arbetstid. NNR frågar sig dock om dessa administrativa steg i samband med ett fysiskt utskick utförs av personal med en personalkostnad per timme uppgående till 1 300 kronor. Kanske finns det billigare personalkategorier som Fi kan nyttja för denna del av verksamheten. NNR skulle gärna vilja kunna bilda sig en uppfattning om rimligheten i avgiften för denna ärendegrupp. Redovisningen behöver kompletteras innan beslut kan fattas.

Fi tar på sidan 26 upp att vissa ärenden har tagit längre tid att handlägga p.g.a. att ansökningarna haft dålig kvalitet och krävt många kompletteringar. NNR frågar sig hur Fi arbetar för att förbättra ansökningarnas kvalitet. NNR skulle gärna vilja se en analys från Fi

angående hur avgiftssystemet (fasta ansökningsavgifter) påverkar incitamenten att lämna in handlingar i bästa möjliga skick. Remissunderlagen behöver kompletteras i detta avseende.

Angående Fi:s beskrivningar av vilka arbetsuppgifter som ingår i respektive ärendeslag noterar NNR följande på sidan 26: Fi tar upp ärendeslaget anmälan av juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling m.m. Fi skriver att dessa ärenden visat sig vara mycket komplexa därför att "Ärendena innehåller vanligtvis flertalet frågeställningar som behöver utredas". NNR finner denna beskrivning av arbetsuppgifterna som mycket svävande. NNR finner att Fi:s redovisning inte ger remissinstanserna och regeringen underlag för att försäkra sig om att verksamheten är kostnadseffektiv. Underlagen behöver kompletteras.

Kostnadstransparens - årliga avgifter

Angående årliga avgifter (tillsynsavgifter) redovisar Fi intäkter och kostnader för sex olika avgiftsgrupper, på ett mycket övergripande plan. Exempelvis ingår i avgiftsgrupp 1 banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag med flera. Fi förklarar att de totala kostnaderna för en avgiftsgrupp fördelas på varje företag i gruppen utifrån dess balansomslutning, sammanlagt fondvärde eller nedlagd tid. NNR menar att denna redovisning ger någon slags bild av de årliga avgifterna, även om det är på en alltför övergripande nivå. Men, det faktum att Fi har kostnader, ger remissinstanserna mycket bristfällig insikt i vad som faktiskt utförs på myndigheten. Det finns viss information i frågan, exempelvis angående avgiftsgrupp 7 redovisas något under tabell 36: Här framgår att kostnaderna inbegriper nedlagd tid på undersökningar, sanktioner, ingripanden, löpande tillsyn och regelarbete avseende emittenter. Det framgår inte hur dessa olika arbetsuppgifter förhåller sig till varandra tidsmässigt. Däremot skriver Fi att nedlagd tid ökade under år 2022. NNR frågar sig om detta exempelvis beror på ökande antal företag i avgiftsgruppen, eller om det handlar om förändrade riskbedömningar. Underlagen behöver kompletteras i dessa avseenden.

Effektivitet

I diskussionen om effektivitet vill NNR framhålla följande. Avgifter ska per definition inte vara en finansieringskälla för utgifter som faller under statens generella ansvar, som exempelvis vissa former av myndighetsutövning. Även kostnader som är kopplade till hur myndigheten drivs, och som kan bero på bl.a. personalpolitik och organisation, är frågor som påverkar effektiviteten i arbetet och bör enligt NNR finansieras på annat sätt och inte via avgifterna. En transparent kostnads- och intäktsredovisning för respektive avgift och mottagargrupp är i detta sammanhang därför viktig. Av kostnadsredovisningen är det vidare viktigt att det framgår vilka typer av kostnader som denna innefattar och hur kostnaderna fördelar sig på dessa. Eftersom en stor del av kostnaden är relaterad till arbetstid är det viktigt för remissinstanserna att kunna bilda sig en uppfattning om vilka arbetsmoment som ingår i handläggningen och hur dessa olika arbetsmoment förhåller sig till varandra tidsmässigt. Ett mål, bland andra, med en sådan redovisning är förstås att myndigheten internt ska kunna identifiera tids- och kostnadseffektiva arbetssätt genom att jämföra tidsåtgången hos olika handläggare.

För att säkerställa att effektivitet verkligen uppnås anser NNR att regeringen behöver titta närmare på hur man kan skapa incitament för att åstadkomma detta. Genom att myndigheten generellt kan skjuta vidare sina ökade kostnader till företagskollektivet finns det en risk att incitamenten minskar för att förbättra effektiviteten i myndighetens egen verksamhet. För att säkerställa effektiviteten i Fi:s verksamhet anser NNR vidare att en diskussion behöver föras kring produktiviteten i Fi:s verksamhet.

Angående effektivitet uppmärksammar NNR att Fi på sidan 35 i rapporten tar upp att man investerat i ett digitalt systemstöd för i första hand tillstånds- och anmälningsärenden. Systemstödet bedöms ge en effektivare handläggning och även ett smidigare ansökningsförfarande. Fi har tidigare bedömt att de produktivitetsvinster som systemstödet kan ge, inte kommer att medföra lägre kostnader för tillståndsverksamheten de närmaste åren. NNR frågar sig på hur lång sikt systemstödet kan förväntas ge resultat i form av lägre avgifter för företagen. En redovisning av investeringskalkylen och av utfallet hittills skulle behövas för att rapporten ska kunna utgöra ett fullgott underlag för beslut om avgifter. Detta hänger samman med kravet att myndigheternas verksamhet ska bedrivas på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt, med största möjliga nytta till lägsta möjliga kostnad. Om en investering i ett systemstöd medför en liten nytta kanske det inte ska fortsättas, med tanke på kostnaden.

Utvärdering

I sista stycket på sidan 6 i rapporten beskrivs att avgiften för ett tillståndsärende bestäms utifrån en uppskattad tid för handläggningen. Detta beror enligt promemorian på hur lång tid ett ärende i genomsnitt bedöms ta att handlägga. NNR frågar sig vem det är som gör denna bedömning och hur denna bedömning görs mer i detalj, exempelvis vilka underlag som samlas in inför bedömningen. NNR frågar sig också vilken uppföljning som genomförs av bedömningens överensstämmelse med det verkliga utfallet, d.v.s. hur lång handläggningstiden för en viss ärendetyp i genomsnitt har varit under året. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende.

NNR efterfrågar också en redovisning av förändringar i uppskattad genomsnittlig handläggningstid för olika typer av ärenden. En sådan redovisning kunde i brist på bättre ge remissinstanserna en indikation på förändringar i effektivitet hos myndigheten.

NNR har i tidigare remissvar påtalat vikten av att det regelbundet görs och redovisas en oberoende granskning/uppföljning av systemet för att fastställa avgifter, för att bl.a. se om det uppskattade antalet timmar som ligger till grund för avgiftsklasserna och uttaget av avgifter är rimliga. Det bör också ingå att granska om den modell som används för finansiering av tillstånd och tillsyn är den mest kostnadseffektiva utifrån ett företagsperspektiv.

Slutsats

NNR finner att underlaget behöver kompletteras och förtydligas för att utgöra ett fullgott underlag för regeringens beslut om Finansinspektionens avgifter.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist